

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 80/14
Luksemburg, 5 czerwca 2014 r.

Wyrok w sprawie C-146/14 PPU
Baszir Mohamed Ali Mahdi

Sądowa kontrola przedłużonego stosowania środka detencyjnego powinna umożliwić właściwemu organowi sądowemu zastąpienie jego własną decyzją decyzji organu, który nakazał zastosowanie pierwotnego środka detencyjnego wobec nielegalnie przebywającego obywatela państwa trzeciego

Ponadto każde przedłużenie stosowania środka detencyjnego powinno być przedmiotem aktu w formie pisemnej, z podaniem uzasadnienia faktycznego i prawnego, który to akt powinien być poddany kontroli zgodności z prawem przez organ sądowy

W dniu 9 sierpnia 2013 r. nieposiadający ważnego dokumentu tożsamości obywatel Sudanu Baszir Mohamed Ali Mahdi został zatrzymany w Bułgarii. Baszir Mahdi został umieszczony w ośrodku detencyjnym do czasu wykonania nałożonych wobec niego środków przymusu administracyjnego w postaci wydalenia. W dniu 12 sierpnia 2013 r. Baszir Mahdi podpisał deklarację dobrowolnego powrotu do Sudanu.

B. Mahdi wycofał następnie swą deklarację dobrowolnego powrotu. Potwierdzając jego tożsamość, ambasada Sudanu odmówiła jednocześnie wydania dokumentu podróży z uwagi na fakt, iż nie wyraził on chęci powrotu do Sudanu. Po upływie pierwotnego okresu stosowania środka detencyjnego organy bułgarskie zwróciły się do bułgarskiego sądu administracyjnego o przedłużenie stosowania środka detencyjnego, powołując się zwłaszcza na ryzyko ucieczki i brak współpracy ze strony zainteresowanego.

W tym kontekście sąd bułgarski zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości przede wszystkim z dwoma pytaniami o charakterze proceduralnym, a mianowicie (1) czy w sytuacji, kiedy dokonuje on kontroli sytuacji zainteresowanego z chwilą upływu pierwotnego okresu stosowania środka detencyjnego, właściwy organ administracyjny powinien wydać akt w formie pisemnej, z podaniem uzasadnienia faktycznego i prawnego oraz (2) czy kontrola zgodności z prawem tego aktu wymaga, by właściwy organ sądowy był w stanie rozstrzygać co do istoty sprawy.

Jeżeli chodzi o pytanie pierwsze, Trybunał przypominał, że w ramach dyrektywy w sprawie powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich¹, jedynym wymogiem dotyczącym wydania aktu w formie pisemnej jest to, by decyzja o zastosowaniu środka detencyjnego była wydana w formie pisemnej z podaniem uzasadnienia faktycznego i prawnego. Wymóg ten należy rozumieć jako odnoszący się również do każdej decyzji o przedłużeniu stosowania środka detencyjnego, z uwagi na to, że zastosowanie środka detencyjnego i przedłużenie jego stosowania mają charakter analogiczny i że dany obywatel powinien posiadać możliwość poznania powodów wydanej w stosunku do niego decyzji. Trybunał stwierdził zatem, że przy założeniu, iż władze bułgarskie orzekły, przed wystąpieniem do sądu administracyjnego, o dalszym sposobie postępowania w przedmiocie środka detencyjnego, konieczne było wydanie aktu w formie pisemnej, z podaniem uzasadnienia faktycznego i prawnego. Natomiast w razie, gdyby władze bułgarskie dokonały jedynie kontroli sytuacji B. Mahdiego, nie orzekając przy tym w przedmiocie wniosku o przedłużenie środka detencyjnego (czego ustalenie należy do sądu krajowego), nie

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz.U. L 348, s. 98).

byłyby one zobowiązane do wydania wyraźnego aktu wobec braku w tym względzie przepisów w dyrektywie.

Jeżeli chodzi o pytanie drugie, Trybunał stwierdził, że organ sądowy orzekający w przedmiocie wniosku o przedłużenie stosowania pierwotnego środka detencyjnego powinien koniecznie posiadać możliwość rozpatrzenia każdej istotnej okoliczności faktycznej i prawnej w celu ustalenia, czy przedłużenie to jest uzasadnione, co wymaga dogłębnego zbadania właściwych w danym przypadku okoliczności faktycznych. Organ ten powinien posiadać możliwość zastąpienia pierwotnie wydanej decyzji o zastosowaniu środka detencyjnego swą własną decyzją i bądź wydać decyzję o przedłużeniu stosowania środka detencyjnego, bądź zastosować mniej represyjny środek zastępczy, bądź, jeżeli jest to uzasadnione, wydać decyzję o zwolnieniu danego obywatela. Organ sądowy powinien wziąć pod uwagę każdą okoliczność istotną dla wydania takiej decyzji. Wynika stąd, że uprawnienia, jakimi dysponuje w ramach takiej kontroli organ sądowy nie mogą być w żadnym wypadku ograniczone jedynie do okoliczności przedstawionych przez organ administracyjny.

Ponadto sąd krajowy zwrócił się do Trybunału z pytaniem, czy pierwotny okres stosowania środka detencyjnego może zostać przedłużony jedynie z tego względu, że obywatel państwa trzeciego nie posiada dokumentów tożsamości i że istnieje w związku z tym ryzyko ucieczki danego obywatela. Trybunał przypomniał w tym względzie, że ryzyko ucieczki powinno być również brane pod uwagę w ramach stosowania pierwotnego środka detencyjnego. Jeżeli chodzi jednak o przedłużenie stosowania środka detencyjnego, ryzyko ucieczki nie stanowi jednego z dwóch zawartych w dyrektywie warunków przedłużenia tego stosowania. Ryzyko to jest zatem istotne jedynie w kontekście kontroli przesłanek, które pierwotnie doprowadziły do zastosowania środka detencyjnego. Wymaga to zatem dokonania oceny okoliczności faktycznych towarzyszących sytuacji B. Mahdiego celem zbadania, czy nie można skutecznie zastosować wobec niego mniej represyjnego środka. Dokumenty tożsamości mogą być brane pod uwagę jedynie w przypadku utrzymywania się ryzyka ucieczki. Wynika stąd, iż brak takich dokumentów nie może sam w sobie uzasadniać przedłużenia stosowania środka detencyjnego.

Sąd krajowy zmierza również do ustalenia, czy odmowę wydania przez ambasadę Sudanu B. Mahdiemu dokumentów tożsamości można przypisać zainteresowanemu oraz, w razie udzielenia odpowiedzi twierdzącej, czy zachowanie B. Mahdiego można zakwalifikować jako brak współpracy z jego strony, co uzasadniałoby przedłużenia stosowania środka detencyjnego. Trybunał odpowiedział, że B. Mahdiemu można udowodnić „brak współpracy” w rozumieniu dyrektywy jedynie wówczas, gdy z analizy jego zachowania wynika, że nie współpracował on przy wykonywaniu czynności wydalenia i gdy zachodzi prawdopodobieństwo, że wydalenie to może, ze względu na to zachowanie, potrwać dłużej niż przewidziano. Ustalenie tej kwestii należy do sądu krajowego.

Wreszcie, w odpowiedzi na ostatnie pytanie sądu krajowego, Trybunał orzekł, że chociaż Bułgaria nie jest zobowiązana do wydania B. Mahdiemu niezależnego zezwolenia na pobyt lub przyznania prawa pobytu w razie jego zwolnienia, to jednak powinien on otrzymać od Bułgarii pisemne potwierdzenie jego sytuacji zgodnie z tym, co jest przewidziane dyrektywą.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793